

RØROSTRAKTENE

AV MARTIN MEHREN OG KAARE SCHETELIG

«Lange, kjedelige, flate og forholdsvis lavtliggende trakter uten virkelige skifjell og flotte utforrenn. Få «skikkelige» steder for turer, og lang, tungvint jernbanereise». — Denslags bemerkninger har vi stadig fått når vi har foreslått Rørostraktene i påsken, men dette røber en inngående, for ikke å si total mangel på kunnskap om hvad Rørostraktene er.

Lang reise? I de senere år er jernbanen hit heldigvis blitt mere lettvent. Det går nattog før palmesøndag og skjærtorsdag, og banen er nu bred og behagelig helt til Koppang. Nattoget går helt til Røros, så man kan være der på startstedet om morgenen. Dit kan man også komme via Støren, så Røros er et glimrende utgangspunkt for turer østover og sydover i fjellene der. Vi har derfor også i flere år lagt våre påsketurer med Røros som utgangspunkt.

Vi har gjort turer, som for eksempel 1) Aursunden—Sylene—Femundtraktene—Sølen—Hanestad (Atna), eller 2) over Kvikne—Orkelsjøhytta—Kongsvoll—Snøhetta—Fokstuen—Mølmen, eller 3) Røros—Hjerkin—Rondane og videre til Ringebu, etc. Vi har streifet omkring med renskinnsposen på ryggen i dagevis heroppe i dette flotte terreng, omtrent uten å møte en skiløper. Har vi en gang hatt lyst på et riktig godt måltid, så har vi avlagt besøk på en av de glimrende stuer som Turistforeningen har heroppe, og aldri har vi fått bedre stell.

I år hadde vi også besluttet å dra til Rørostraktene. Det gikk jo store ord om snemengden deroppe, til tross for at det næsten overalt i landet ikke fantes sne. Men i år vilde vi forsøke noe nytt,

nemlig å ta ren med, og vi fikk da ordnet oss med Nordbrekken, en fjellbonde som bor ca. 3 mil innover fra Røros. Han skaffet oss to ren og kjøredoninger.

Det lar sig vel neppe skjule at vi var litt spent på hvordan dette

lille eksperiment vilde løpe av, da våre to stolte ren kom kjørende op skjærtorsdag utenfor Røros stasjon. Vi hadde jo hørt hvordan renen kan slå sig helt sta og om hvordan den legger sig ned og nekter å røre sig. Nylig hadde vi også lest om noen amerikanske turister oppe på Finnmarksvidden som var kommet ut i «livsfarlige» situasjoner under kjøringen, idet renen hadde vendt sig om og angrepet kjørereren med sine skarpe horn.

Men alt viste sig å gå «ajungilak». Eieren blev med oss et stykke på veien, og med en mann på sleden, en i pulken og to mann snørekjørende efter bar det avgårde. Forventningene blev stemt høit. ÷ 20 grader og solskinn. Strålende vær. Ryktene hadde heller ikke løiet for en gangs skyld. Det var virkelig sant at man enkelte steder måtte grave sig inn ad vinduene i annen etasje.

Og så bar det innover den vidunderlige Rørosvidden. Her var man på fjellet med en gang. Fine, lange, bølgende linjer i landskapet, små bjerkelieer og store snedekte sjøer. Langt nord blånet målet, Sylenes spisse takker og de svarte fjell under, som hever sig steilt op fra viddene mellem Aursunden og

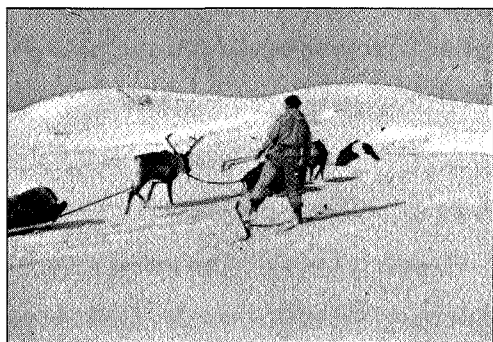
Essandsjøen. Rett foran oss hadde vi toppene som dannet grensevaktene, Vigelfjellene og Skardørsfjellene.

Turen gikk først om Storwartz gruber og Aursunden. Så langt renen hadde opkjørt vei eller fast spor, gikk det i jevnt trav

selv med ganske tungt lass på sleden. Men sporet varte dessverre ikke lenge. Vi måtte ut i løssne, og her gikk det ikke så lett. For selv om disse dyrene har store klover, så sank de en del igjennom. Men jevnt gikk det hele dagen. Særlig var føreren med dumbjellen, «Timean», helt fremragende. Den ruslet rolig og støtt avgårde, like fort opover bakke som på flatene. Men den andre, «Charmøren», med sine gilde, flotte horn og sitt prydseletøi, var usikker og hadde det med plutselig å vende sig om eller gjøre store hopp bortover.

Disse dyrene er ganske utrolig nøisomme. Om natten pleiet vi å binde dem til sleden utenfor teltet borte på en rabbe hvor det var nokså godt avblåst, og her gikk de da og gravet frem den lille mosen som var der. For sikkerhets skyld hadde vi med en liten sekk med 5—6 kg som de spiste når det ikke fantes mose på stedet.

Langfredag gjorde vi «svenske» av oss. Gjennom Skardøra kjørte vi flott inn i nabolandet forbi stenrøis 151. Her er øde trakter, særlig over på svensk side. Det er langt mellom fastboende folk og det preger folkene — men de setter pris på å få besøk og vet ikke hvad godt de skal gjøre for turistene.

For et par år siden på en tur i disse trakter kom vi således frem til en liten fjellgård. Vi blev av konen på gården møtt med de vanlige ord: «Dei er turist, — dei kjem fra fjellet, — dei kan være tyste — og dei drikk mjølk».

— Ja, vi var da tyste og fikk også en stor mugge melk som vi straks helte i oss. Da vi imidlertid et kvarters tid efter skulde gå, så sier konen: «Nei, dei må ikkje gå no, me hev just skikke bod etter skolemesteren, og han kan prat' med folk».

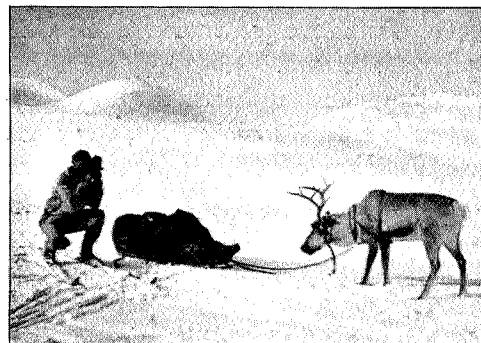
Slike ting kan man oppleve heroppe.

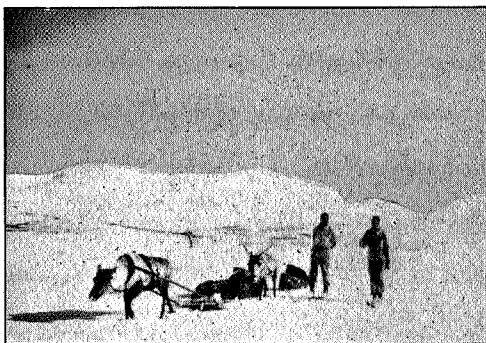
Var føret kanskje tungt innover for rensdyrene, kunde det vel til gjengjeld ikke være finere for skiløperne. Ikke en skavl, og fin styresne. I Skardøra har man Syd-Sveriges flotteste fjell mot sig, Sylene, Blåhammaren, og det imponerende Helagsfjell. Alle fine skifjell, som i år i sin sneprakt er usedvanlig vakre.

Påskeaften var vel den fineste dag, men for renene blev det nok noe varmt, så vi slog tidlig leir oppe under Stor-Sylen i Ekorndøra. Dyrene fikk den velfortjente hvil, mens vi en tid optrådte som filmcharmører og filmet omgivelsene samt de flotte utforrenn.

På strålende eftermiddagsføre gikk vi en tur op på toppen av Stor-Sylen, mens vi bandt dyrene på en liten haug hvor de gikk og fant mose. Det er sjelden å få se Sylene så klart som i år. Fra toppen hadde vi et enestående rundskue over de to land som nettop her støter sammen.

I tusende løiper går

det igjen nedover, forbi Sylpappa, Herrklumpen og Fruentimmerklumpen, de karakteristiske navn som svenskene har satt på disse fjell. Vi finner også disse navn ennå mer karakteristisk gjengitt i fremmedboken på Sylhyttan, hvor vi av-

la en kort «norsk» visitt blandt de 80 svensker der. Men det mørknet. Vi måtte tilbake til teltet igjen, og i stjerneklart vær med gnistrende vesthimmel over Sylprofilen bærer det så over Ekorn-døra tilbake til leirplassen og renskinnsposen. Utenfor gikk renene rolig og beitet, hjemmekoselig og hyggelig.

Stearinlyset tendes inne i teltet, posene brettes utover, og under stadig stønning får vi krabbet oss ned i dem. Pipene tendes — lyset slukkes, og man sover inn mens nattevinden blafrer med teltduken.

På strykende morgenføre må vi forlate Sylene neste dag. Renene setter farten op, og vi snørekjører utover til Nedalen fjellstue og turisthytte, hvor multesyttetøi med fløte gir en behagelig avveksling etter pemmikanen.

Nu har vi bare de lange myrer og vidder nedenfor Skarsfjell igjen. Det bråner av varme, og rensdyrene går bare i sakte skritt. Vi må frem med stråhattene og går og slenger ved siden av pulken. Vi misunder næsten general Armfeldt litt av den friske vind hans soldater hadde nettop på disse trakter.

Vi snur oss stadig og sender lengselsfulle øiekast tilbake til Sylene, som nu hever sig rett op bak oss over bjerkeliene ved Nea. Snart kjører vi flott ned nordskråningen til Stuesjø, hvor vi efter avtale skal levere renene tilbake til Eiermannen. De hadde vært flinke og gått trutt hele tiden. Noen stor fart holder de vel vanskelig uten på hard skare, men vår bagasje trakk de hele tiden, så vi kunde gå helt fritt ved siden av.

Fra Stuesjø hadde vi det flotteste skiterrang. Fine, jevne fjell,

storlinjede landskaper med lange bjerkelieer og fjellterreng om hverandre. Det er en misforståelse når man tror at det ikke er fint skiterrang heroppe. «Spennende» kan det vel neppe kalles, men avvekslende og morsomt. Og nettop her

har vi de største fjellvidder i det sydlige Norge, med enorme avstander og ubegrensede muligheter, og her behøver man ikke være redd for at toppene blir tråkket flate av folk. Legg fjellturen her en påske, og De vil neppe angre det.

Vi fortsetter over Riasten sjø og om Kjøli gruber, og slår i skumringen op vårt telt et stykke lenger nede.

Næste morgen kan vi nyde fjellet og påskesolen ennå et par timer på vår tur ned til Reitan stasjon.